

Vleesvarkens in scharrel- en conventionele houderijsystemen

Jan Huiskes, PV; Henk Altena, VPB-R

Vleesvarkens gehouden in scharrelomstandigheden hebben een vergelijkbare **groeisnelheid** maar tenderen naar een hogere voeropname en ongunstiger voederconversie dan vleesvarkens met conventionele huisvesting, voeding en verzorging. Vleesvarkens op stro die onbeperkt krachtvoer verstrekt krijgen maken nauwelijks gebruik van ruwvoer. Er is geen verschil in gezondheidskenmerken van varkens gehouden volgens scharrel- of conventionele omstandigheden.

Bedrijven die in het marktsegment scharrelvarkens-vleesproductie willen opereren, moeten voldoen aan gedetailleerde eisen met betrekking tot onder meer oppervlakte per dier, strooiselgebruik, uitloop, voeding en gebruik van diergeneesmiddelen.

Belangrijkste knelpunten in de houderijfase zijn het bedrijfsrendement (minder goede technische resultaten en hogere productiekosten), de arbeidsomstandigheden en de haalbaarheid van houdetij- en milieu-eisen/wensen. Op het Varkensproefbedrijf te Raalte is onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van scharrelvleesvarkens, met name in relatie tot technische resultaten, arbeidsbehoefte en -omstandigheden en de hokhygiëne.

Het onderzoek was gericht op de vergelijking van scharrelvleesvarkens en reguliere vleesvarkens met en zonder strooisel. Er zijn drie houderijsystemen (combinatie van huisvesting, voeding en verzorging, zie figuur 1) vergeleken in drie ronden met 120 vleesvarkens per houderijsysteem.

- a) Het houden van vleesvarkens volgens scharrelnormen voor huisvesting, strooisel en voeding in Deense hokken met buitenuitloop (scharrelvarkens).
- b) Het houden van vleesvarkens in Deense hokken zonder buitenuitloop met strooisel en voeding volgens scharrelnormen (reguliere vleesvarkens met strooisel).
- c) Het houden van vleesvarkens in niet ingestrooide conventionele hokken met gedeeltelijk roostewloer (die voldoen aan de eisen van het Varkensbesluit 1994) en krachtvoer volgens een gebruikelijk praktijkmengsel (reguliere vleesvarkens zonder strooisel).

Het krachtvoer voor de varkens in de conventionele hokken had, behalve het toegevoegde antibiotica, dezelfde grondstoffsamenstelling als het scharrelvleesvarkensvoer.

Technische resultaten

Vleesvarkens gehouden volgens scharrelvoorwaarden in Deense hokken met uitloop (a) hadden een vergelijkbare groei (757 en 769 gram), voeropname (2,32 en 2,35 kg per dag) en voederconversie (3,07 en 3,05 kg voer per kg groei) als vleesvarkens, gehouden op dezelfde wijze maar zonder uitloop (b). Ook het vleespercentage verschilde niet.

De vleesvarkens gehouden in de conventionele hokken met de gebruikelijke voeding en verzorging (c) hadden een met de beide andere systemen vergelijkbare groei (773 gram), met een lagere voeropname (2,19 kg per dag) en een gunstiger voederconversie (2,84). De verschillen in voeropname en voederconversie kunnen voor het scharrelhouderijsysteem ongunstig beïnvloed zijn doordat de onderzochte ronden vleesvarkens in de winter-, voorjaars- en najaarsmaanden zijn gehouden. (Een weliswaar geproduceerde zomerronde moest door omstandigheden voortijdig afgeleverd worden.) Het vleespercentage van de reguliere varkens zonder strooisel (c) was vergelijkbaar met dat van de scharrelvarkens in de Deense hokken met uitloop (a) en hoger dan dat van de varkens in de Deense hokken zonder uitloop (b).

Vleesvarkens op stro (a en b) met onbeperkte krachtvoewerstrekking hebben nauwelijks gebruik gemaakt van het verstrekte ruwvoer (hooi).

Gezondheid

Bij de Deense binnenhokken en gebruik van stro heeft de uitloopmogelijkheid een gunstig effect gehad op de gezondheid van de varkens: minder individuele veterinaire behandelingen (12,5 % en 26,7%), met name tegen beenwerkproblemen (10,8 % en 22,5%). De geconstateerde minder goede vloerhygiëne in de Deense hokken zonder uitloop kan hierbij mogelijk een rol spelen. Bij vergelijking van de ingestrooide Deense binnenhokken plus buitenuitloop met de conventionele hokken zonder stro is een dergelijk effect niet gevonden (respectievelijk 12,5% en 16,7% totaal individuele behandelingen en respectievelijk 10,8% en 9,2% behandelingen tegen beenwerkproblemen).

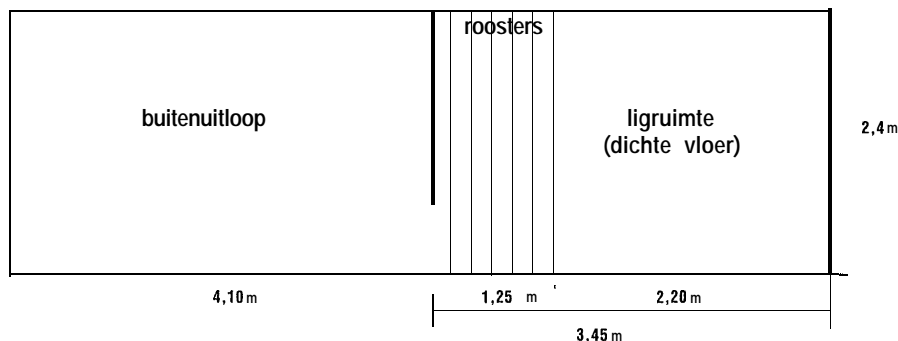
De mate van voorkomen van aangetaste en afgekeurde levers bleek bij de gevolgde bedrijfsvoering in de scharrelhouderij tijdens het onderzoek goed

beheersbaar (geen weidegang, een consequent ontwormingsprogramma gepaard met een goed hygiëneprogramma tussen opvolgende rondes). Het aantal aangetaste en afgekeurde levers was laag in vergelijking met landelijke cijfers.

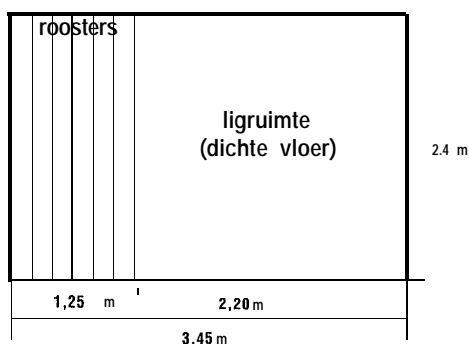
Arbeid

De hoeveelheid arbeid voor uitmesten, instrooien, ruwvoer verstrekken en periodiek reinigen van de Deense hokken met uitloop is in vergelijking met het conventionele hok met halfroostervloer 1,4 uur per plaats per jaar extra. Deze extra arbeid is voor circa 40 procent toe te schrijven aan het moeten schoon-schuiven van de uitloop met dichte vloer. Wanneer dit werk zou vervallen door uitvoer van de vloer van de buitenuitloop in roosters, dan resteert nog 0,85 uur extra werk per plaats per jaar voor de overige geregistreerde werkzaamheden in dit onderzoek ■

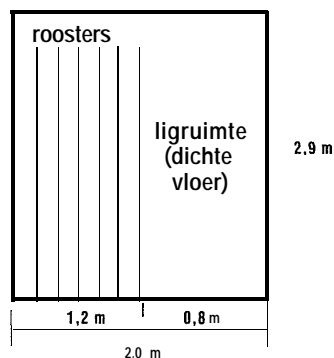
Deense hokken met uitloop (volgens scharrelnormen)

Deense hokken zonder uitloop

Gedeeltelijk-roostervloerhokken (conventioneel)

Figuur 1: De drie houderijsystemen (fase I)